

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de
Coloniae Agrippinae, 1684

88. Monachorum correctio seu iurisdictione ad quem spectet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

Primo, sine quo aliquid fieri non potest, seu ad optatum finem perveniri. Secundo, sine quo res quidem fieri potest sed non ut oportet. Tertio, quod utile est & conveniens. Potuisse autem creditorem æque commodè & convenienter debitum consequi actionem instruendo eorum capitulo debitoris cui iurisdicção competere videtur. *supra li. 2. quest. 47. aut Nuntio Apostolico, cui expresse potestas data est in exemptis per not. supra lib. 2. quest. 2. per tot. est satis in comperto, ita quod hic bene melius aut utilius utili non inveniatur.*

Ex quibus eluceat satis responsiones ad argumenta opinionis affirmativæ, quæ quidem, qui sine suo incommodo non bene facit, malefacit, semper enim faciendum est quod alteri prodest, & nobis non nocet. *Mench. d. lib. 5. præsumpt. 4. m. 97. Carocius sing. 405.*

QVÆSTIO LXXXVIII.

Monachorum correctio seu iurisdicção ad quem spectet.

SUMMARIUM.

1. Monasteria dicuntur esse in diocesi.	5. Prælati iurisdicçãoem habent accorde
lativè cum Episcopo.
2. Iurisdicção alia cognitionis iudicialis, alia extra iudicialis.	6. Incorrigibilis monachus puniri ab Episcopo potest.
3. Delicta alia gravia, alia levia.	7. Item quando riget consuetudo.
4. Argumentum à servis filiis familias ad Monachos validum.	

De his hic est sermo qui ab ordinaria iurisdicçãoe non sunt privilegio aliquo Apostolico exempti, de exemptis enim satis tractatum est *supra lib. 1. cap. 17.* In qua specie tum est in varias sententias, nonnullis visum fuit omnimodam iurisdicçãoem spectare ad Episcopum, utpote quod illius iurisdicção extendatur per totam diocesim, quæ monasteria etiam & Monachos complectitur. *cap. cum Episcopus. de offic. ord. in 6. cap. monasteria 13. quest. 2. cap. quanto de offic. ord. dixi supra lib. 1. quest. 4. num. 6.* Alij detulerunt Abbati seu prælato quem iurisdicçãoem quasi Episcopalem habere in suos supra notavimus *li. 4. q. 20.* adde, ut Episcopus in eorum causis se intromiscere non possit, nisi in subsidium ut suppleat dumtaxat negligentiam prælati *d. ca. ult. n. biglo. & d. c. quanto supra lib. 1. q. 45. n. 63. & lib. 1. q. 17. n. 25. lib. 4. q. 30. 50. 51.*

2. Sunt qui distinxerunt inter iudicalem iurisdicçãoem, & extra iudicalem cognitionem, iurisdicçãoem iudicalem Episcopo competere voluerunt, at veto extra iudicalem quæ concernit monasticas regulas Abbati seu prælato *Innoc. d. c. quanto Intuere*

Infuper, quidam separant gravia delicta à levioribus, illa inquam iure communi prohibita & habentia pœnam legitimam vindicanda sint per Episcopum, hæc autem ad verius particulares regulas vitæ monasticæ commissa coercionis Abbatis subijciuntur DD. d. cap. quanto & cap. licet de offic. ord.

Plerique in Monachis idem per omnia statuunt, quod in servis, aut filijs familias, modo tamen militet eadem ratio, & ea illis adaptari possit, quemadmodum doct. Navarrus explicavit, Comment. 2. num. 30. & seqq. de regular. Innocent. cap. curia olim 2. de privileg. ut quemadmodum domestica delicta intra parietes domesticos emendantur atque corriguntur, l. respiciendum §. furt. a domest. ca. ff. de pœnis l. 1. C. de emendat. servorum. & l. 1. C. de emendat. propinq. ita etiam monastica delicta cognitione & correctione regulari atque monastica à prælati corrigantur atque emendantur, non modo in levibus, sed etiam si delictum foret atrocius cap. Ioannes de Regularibus, maiorem enim habet prælatus in Monachus hos potestatem, quam Episcopus in suos clericos, dixi supra lib. 4. quæst. 67. nu. 4. latiusque patere prælati quam patris familias, aut Domini hac in re potestatem, censuit Ioannes Wamensis, cap. reprehensibilis n. 3. sub finem de appellat. ex eo quod prælati immediatam & particularem habent iurisdictionem in subditos, quæ generali iurisdictioni Episcopi derogat. l. ult. C. de iurisd. om. iud. sicuti generi per speciem derogatur, c. generi de regul. in 6.

Quæ quidem opinio controversa redditur ex eo quod iurisdictioni prælati comparatur, non privative ad Episcopum, sed cumulative, Navar. comment. 2. n. 63. de regular. doct. in cons. 9. num. 3. de privileg. de qua teoria satis à nobis scriptum est supra lib. 1. q. 17. n. 22. & seqq. Porro, illud apud omnes expeditum est, quod Episcopus suppleto negligentiam prælati, iurisdictionem in Monachum exercere possit, d. ca. quanto Consil. Trident. sess. 11. c. 8. sess. 25. c. 4. v. supra d. q. 30. Quia tum timetur delicti impunitas, v. supra lib. 2. q. 45. n. 43.

Item cessante negligentia, si Monachus sit incorrigibilis, aut vagetur, d. c. gloss. 6. Navar. de regul. comment. 2. n. 2. 4. vel si delictum Monachi tale sit, cuius pœna modum iurisdictionis prælati excederet, ut esse degradationem verbalem vel actualem traditum est cap. 17. in missam de elect. ca. degradatio de pœnis in 6. quam etiam ad verius exemptos exercere Episcopus potest, cap. ad abolendam de hæreticis dixi lib. 2. quæst. 45. nu. 98. & 99.

Præterea, si consuetudine, aut privilegio aliter introductum sit, Navar. cons. 1. n. 2. de Hæreticis, ita enim videmus quandoque suos ad tremites condemnare posse, Navar. d. n. 2.